

UZASADNIENIE

Projektowane rozporządzenie stanowi wykonanie upoważnienia ustawowego zawartego w art. 49 ust. 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2023 r. poz. 100, z późn. zm.), zwanej dalej „ustawą o rehabilitacji”.

Konieczność zastąpienia rozporządzenia Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 29 września 2021 r. w sprawie ustalenia wzorów deklaracji składanych Zarządowi Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych przez pracodawców zobowiązanych do wpłat na ten Fundusz (Dz. U. poz. 1939) nowym rozporządzeniem i zmodyfikowania treści deklaracji wynika z wejścia w życie ustawy z dnia 24 lutego 2022 r. o zmianie ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych, ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych oraz ustawy o podatku od wydobywania niektórych kopalin (Dz. U. poz. 558), zwanej dalej „ustawą zmieniającą”, oraz ustawy z dnia 5 sierpnia 2022 r. o ekonomii społecznej (Dz. U. poz. 1812, z późn. zm.), zwanej dalej „ustawą o ekonomii społecznej”.

Ustawą zmieniającą wprowadzono do ustawy o rehabilitacji art. 33b, który umożliwia uzyskanie przez dysponenta zakładowego funduszu aktywności (zakład aktywności zawodowej) albo zakładowego funduszu rehabilitacji osób niepełnosprawnych (zakład pracy chronionej), na jego wniosek, dodatkowego wsparcia w postaci miesięcznych środków w wysokości równej iloczynowi stanu zatrudnienia pracowników niepełnosprawnych dysponenta oraz 4% kwoty najniższego wynagrodzenia. W art. 33b ust. 8 ustawy o rehabilitacji określono wpłatę na Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, dalej jako „Fundusz”, jeżeli kontrola Funduszu o której mowa w art. 33b ust. 7 ustawy o rehabilitacji, lub czynności sprawdzające, o których mowa w art. 272 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa (Dz. U. z 2022 r. poz. 2651, z późn. zm.), ujawnią, że otrzymane środki, o których mowa w art. 33b ust. 1 ustawy o rehabilitacji, są nienależne lub w zawyżonej kwocie. Jeżeli kwota ujawnionej różnicy pomiędzy środkami otrzymanymi a prawidłowo obliczonymi jest większa od pięciokrotności kosztów upomnienia w postępowaniu egzekucyjnym (obecnie jest to 80 złotych), dokonuje się wpłaty w całości w terminie do 20. dnia miesiąca następującego po miesiącu ujawnienia tych środków. Wynika to z art. 33b ust. 8 i art. 49 ust. 2 ustawy o rehabilitacji.

Jeżeli kwota wpłaty nie przekracza pięciokrotności kosztów upomnienia w postępowaniu egzekucyjnym, to wpłatę należy potrącić ze środków, o których mowa w art. 33b ust. 1 ustawy o rehabilitacji, przez trzy kolejne miesiące (tj. za drugi, trzeci lub czwarty miesiąc następujący

po miesiącu ujawnieniu różnicy). Jeżeli pracodawca nie potrąci tej wpłaty z tych środków, to kwota wpłaty w części niepotrąconej podlega niezwłocznej wpłacie na Fundusz.

Zmiany te wymagają zmiany treści dotychczasowych wzorów deklaracji DEK-2-a i DEK-2-b poprzez określenie ich w załącznikach nr 5 i 6 do rozporządzenia. Deklaracje te składają dysponenci zakładowych funduszy: deklarację DEK-2-a składają dysponenci zakładowego funduszu rehabilitacji osób niepełnosprawnych, a deklarację DEK-2-b – dysponenci zakładowego funduszu aktywności.

W deklaracji DEK-2-a zostały dodane poz. 25 i 26, a w deklaracji DEK-2-b – poz. 19 i 20. Pozycja 25 DEK-2-a i pozycja 19 DEK-2-b służą do wykazywania wpłaty, o której mowa w art. 33b ust. 8 ustawy o rehabilitacji, która będzie przekraczała pięciokrotność kosztów upomnienia w postępowaniu egzekucyjnym, a więc będzie podlegać obowiązkowi wpłaty w całości. Odpowiadają im dodane objaśnienia nr 21 w deklaracji DEK-2-a i nr 16 w deklaracji DEK-2-b.

Natomiast w poz. 26 DEK-2-a i w poz. 20 DEK-2-b będą wykazywane wpłaty, które kwalifikują się do potrącenia ze środków, o których mowa w art. 33b ust. 1 ustawy o rehabilitacji (z uwagi na to, że nie przekraczały pięciokrotności kosztów upomnienia w postępowaniu egzekucyjnym), jednak w drugim, trzecim i czwartym miesiącu po miesiącu ujawnienia różnicy – nie zostały w pełni potrącone. Niepotrąconej części wpłat odpowiadają dodane objaśnienia nr 22 w deklaracji DEK-2-a i nr 17 w deklaracji DEK-2-b.

Pozostałe zmiany nowych deklaracji w porównaniu z dotychczasowymi wzorami polegają na dodaniu w bloku informacyjnym dodatkowej podstawy prawnej dotyczącej wpłaty określonej w art. 33b ust. 8 ustawy o rehabilitacji. Ponadto przenumerowano pozycje w związku z dodaniem dodatkowych wspomnianych pozycji. W deklaracji DEK-2-a dotychczasowe poz. 25–32 stały się poz. 27–34 (wymagało to zmian w przypisach – zmienione przypisy to obecne przypisy o numerach: 13, 14, 27, 28 i 30). Natomiast w deklaracji DEK-2-b – dotychczasowe poz. 19–25 stały się poz. 21–27 (wymagało to zmian w przypisach – zmienione przypisy to obecne przypisy o numerach: 12, 13, 21, 22 i 24). Dodatkowo zaktualizowano publikatory ustaw przywołanych w DEK-2-a i DEK-2-b.

Przewiduje się, że dokumenty za okresy do marca 2022 r. będą składane na formularzach według wzorów określonych w przepisach dotychczasowych, a ich zmiana będzie docelowo dokonywana na nowych formularzach. Okres ten jest pierwszym, w którym Fundusz może wykonywać czynności dotyczące ujawnień, ponieważ dysponenci zakładowych funduszy złożyli pierwsze wnioski o wypłatę środków, o których mowa w art. 33b ust. 1 ustawy o rehabilitacji w dniu 7 kwietnia 2022 r.

Jedyna zmiana w deklaracji DEK-R polega na dodaniu w bloku informacyjnym nowej podstawy prawnej rozliczenia wpłat (art. 33b ust. 8 ustawy o rehabilitacji).

Natomiast zmiany w deklaracji DEK-Z wynikają zarówno z ustawy zmieniającej, jak i z ustawy o ekonomii społecznej. Zmiana wynikająca z ustawy zmieniającej polega na dodaniu w bloku informacyjnym nowej podstawy prawnej rozliczenia wpłat (art. 33b ust. 8 ustawy o rehabilitacji).

Natomiast ustawą o ekonomii społecznej rozszerzono krąg podmiotów uprawnionych do wystawiania informacji o kwocie obniżenia wpłat na PFRON oraz nałożono na nie obowiązek składania informacji, o których mowa w art. 21 ust. 2f ustawy o rehabilitacji, w tym informacji ewidencyjnej INF-Z (zmiany do art. 21 ust. 2f i art. 22 ust. 1 ustawy o rehabilitacji). Biorąc pod uwagę, że w systemie wpłat na PFRON dokumenty ewidencyjne, tj. deklaracja DEK-Z oraz informacja INF-Z, mogą być składane zamiennie tak, by ponownie nie składać tych dokumentów i nie powielać tych samych danych, gdy pracodawca już je przekazał w siostrzanym dokumencie – zakresy informacyjne tych dokumentów są ze sobą zsynchronizowane. Skoro w zatem INF-Z znajdą się dane identyfikujące nową grupę uprawnionych sprzedających, o których mowa w art. 22 ustawy o rehabilitacji, to takie same zmiany należało wprowadzić do wzoru DEK-Z. Dlatego proponuje się dodanie poz. 36 (status przedsiębiorstwa społecznego), 37 (data uzyskania tego statusu) i 38 (data utraty statusu) wraz z objaśnieniami nr 27–29. Konstrukcja tych pozycji jest analogiczna do konstrukcji danych dotyczących statusu pracodawcy chronionego rynku pracy (poz. 30–32 DEK-Z). Rozszerzenie kręgu uprawnionych sprzedających nastąpiło z dniem 30 października 2022 r. Dlatego za okresy do września 2022 r. włącznie pracodawca wykazuje w poz. 35 kod innego pracodawcy. Zmiana ta wymagała przenieśnięcia pozostałych pozycji w DEK-Z oraz korekt odwołania w objaśnieniach do pozycji 54 (dotychczasowa poz. 51 DEK-Z).

W pozostałych formularzach (DEK-1-0, DEK-1-a, DEK-1-b, DEK-1-u, DEK-2-u i DEK-W) zaktualizowano adresy publikacyjne powołanych w nich aktów prawnych.

Jednocześnie niezbędne jest zapewnienie 4-miesięcznego okresu na wdrożenie zmian w systemie e-PFRON2. Dlatego w tym okresie pracodawcy będą mogli składać deklaracje na dotychczasowych formularzach.

Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem następującym po dniu ogłoszenia. Projekt ma charakter pilny, z uwagi na wyznaczony przez ustawę zmieniającą termin utrzymania w mocy dotychczasowych aktów wykonawczych – do 12 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy zmieniającej (czyli do 10.03.2023 r.). Termin wejścia w życie rozporządzenia nie narusza zasady demokratycznego państwa prawnego. Projekt rozporządzenia realizuje

przepis ustawowy, ponieważ poprzez zmianę formularzy, stanowiących załączniki do rozporządzenia, umożliwi wpłatę na PFRON w przypadku nieprawidłowości w realizacji przez pracodawcę przepisu art. 33b ustawy o rehabilitacji. Projekt uwzględnia ważny interes państwa w postaci realizacji zadania, które wynika z przepisów ustawy zmieniającej.

Ponadto przepisy rozporządzenia umożliwiają czteromiesięczny okres na składane formularzy na dotychczasowych wzorach PFRON.

Stosownie do postanowień art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingskiej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2017 r. poz. 248) oraz § 52 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. z 2022 r. poz. 348) projekt rozporządzenia zostanie udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Rządowego Centrum Legislacji, w serwisie Rządowy Proces Legislacyjny Projekt rozporządzenia jest zgodny z prawem Unii Europejskiej i nie podlega obowiązkowi przedstawienia właściwym instytucjom Unii Europejskiej, w tym Europejskiemu Bankowi Centralnemu, w celu uzyskania opinii, dokonania powiadomienia, konsultacji albo uzgodnienia.

Projekt rozporządzenia nie podlega procedurze notyfikacji aktów prawnych, określonej w przepisach rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. poz. 2039, z późn. zm.).

Projekt nie stwarza zagrożeń korupcyjnych.